

LESNI DELAVEC

Glasilo Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, polletno 13 Din, četrletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi računajo po 2, pri trikratni objavi po 1:80 in pri večkratni objavi po 1:40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 4.

Ljubljana, dne 15. februarja 1924.

Leto III.

Pot do združitve.

Vsem nam je še v spominu kongres lesnih delavcev, ki se je, kakor znano, vršil meseca maja preteklega leta v Ljubljani. Lahko rečemo, da je bil ta kongres historičnega pomena, kajti posrečilo se je pri ti priliki položiti temeljni kamen, na katerem se je pričela postavljati zgradba enotne strokovne organizacije lesnih delavcev Jugoslavije. Ta temeljni kamen bi bil sicer lahko položen že nekoliko popreje, toda železni zakon razvoja in možnosti je zahteval, da se mora babilonski kaos nazorov najprej poleči in izkristalizirati. Zgradba, ki naj bi reprezentirala moč, solidarnost, razredno zavest in predstavljala odporno ter ofenzivno borbnost proletarijata lesne stroke v Jugoslaviji, še ni dovršena. Manjkajo še vedno nekateri deli, ki so tako važni, da se brez njih zgradba niti dovršiti ne more. Na misli imamo — čeprav majhen — del lesnih delavcev, ki so istotako meseca maja prošlega leta imeli svoj kongres in sicer v Brodu na Savi.

Rane, ki jih je zasekala lesnim delavcem njihova razcepljenost, skele še danes, vendar pa so strasti bratomorne borbe bili še vedno tako razvnete, da do sporazuma ni prišlo. Celo še danes skoči tuintam kaka iskra iz še žarečih ostankov požara. Zdi pa se, da je še dovolj spretnih ognjegascv, ki skrbno čuvajo, da se požar več ne vname. Bila bi pa tudi naravnost katastrofalna nesreča za lesne delavce, če bi se to zgodilo, ker bi gotovo zopet poteklo več let, predno bi zopet zavladata trezna pamet. Kar mrzla zona obhaja človeka ob misli na tako možnost spričo monumentalnih zgradb podjetniških organizacij. Težko je verjeti, da bi se našlo v vrstah lesnih delavcev koga, ki bi hotel prevzeti odgovornost za tako nesrečo.

Sodrug, ki so imeli svoj kongres v Brodu na Savi, so gotovo razmišljali o vsem, kar lesni delavci Jugoslavije krvavo potrebujejo, namreč slogu, solidarnost, edinstvo. Da so prišli do zaključka svojim sodrugom lesnim delavcem podati roko sprave, nas sicer odkritosrčno veseli, ni nas pa iznenadilo, ker vemo, da je tudi med njimi mnogo starih, poštenih sodrugov, ki kakor mi — težko prenaša škodljivo razcepljenost organizacije, za katero je žrtvoval in delal, odkar je kot proletarec bil vprežen v jarem dela.

Da pridemo na stvar samo. Sodrug v Zagrebu, ki so imeli svoj kongres v Brodu in ki so bili takrat znani pod imenom Novakove grupe, so centralnemu odboru Zveze lesnih delavcev Jugoslavije poslali dopis, v katerem sporočajo, da se na poziv internacionalne „Unije“ lesnih delavcev v Am-

sterdamu žele pogajati s centralnim odborom Zveze lesnih delavcev Jugoslavije glede združitve.

Centralni odbor Zveze lesnih delavcev Jugoslavije je o tem predlogu na zadnji svoji seji razpravljal ter sklenil, da se ima tozadevna skupna konferenca vršiti dne 2. marca 1924 in sicer v Zagrebu. Zveza lesnih delavcev Jugoslavije bo zastopana na konferenci po zastopniku centralnega odbora ter po zastopnikih, ki jih po enega določijo pokrajinski odbori v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Novem Sadu. Pokrajinskima odboroma v Sarajevu in Splitu se radi prevelikih stroškov dolžnost, da morata poslati tudi svoja delegata, ne nalaga. Kot delegati smejo obojestransko prisostvovati le člani strokovnih organizacij lesnih delavcev, ki se izkažejo s takozvanimi članskimi legitimacijami.

Ako bo na obeh straneh dobra volja in ako bo na obeh straneh merodajen le interes proletarijata lesnih strok — kar upamo —, tedaj bo sporazum mogoč.

Na ta način bi bilo dana podlaga za konsolidacijo pokreta lesnih delavcev Jugoslavije. Eden izmed drobcev bi izginil in se stopil v večji celoti; za njim bi prišli na vrsto še ostali, za temi pa velika masa lesnih delavcev, katera danes gleda nezaupljivo in skeptično na kaos v vrstah lesnih delavcev in ki stoje izven vsake strokovne organizacije.

Poslužujmo se vsega, kar nas spaja, in opustimo vse, kar nas razdvaja. Po tej poti dosežemo ono, kar želimo, namreč impozantno zgradbo edinstvene strokovne organizacije, ki bo zgrajena iz granitnih kvadrov in bo kot tako lahko kljubovala vsem viharjem socialnih bojov ter atakam lesnoindustrijskega kapitalizma.

Pokrajinska konferenca v Novem Sadu.

Pokrajinski odbor Zveze lesnih delavcev Jugoslavije za Vojvodino je sklical pokrajinsko konferenco v Novi Sad, katera se je vršila v dneh 2. in 3. februarja 1924.

Poleg članov pokrajinskega odbora so prisostvovali delegati podružnice iz Subotice, Somobora, Palanke, Velikega Bečkereka in Kovina. Izostali so zastopniki podružnic v Pančevu in Senti. Po svojih delegatih kot gostih ste bile zastopane podružnice v Sremskih Karlovcih in Indji. Razume se, da je bila zastopana tudi Novosadska podružnica. Svojega delegata je poslal tudi pokrajinski odbor za Srbijo v Beogradu. Centralni odbor Zveze lesnih delavcev Jugoslavije je zastopal s. Kordič.

Poročilo pokrajinskega odbora je podal s. Mašic. Iz njegovega poročila posnemamo, da je pokrajinski odbor za Vojvodino v času svojega obstanka, dasi je moral premagati velike težave, bil na svojem mestu. Stavke je pokrajinski odbor v poročilni dobi vodil dve. Prva je bila v Novem Sadu v tovarni pahištva „Pesing“, druga v Subotici v tovarni Ferum. Žal, da ste obe končale z neuspehom. Neuspeha je bila kriva razcepljenost v delavskem pokretu.

Kar se tiče števila članstva so vojvodinske podružnice lepo napredovale. Število članov je v Novem Sadu od 60 naraslo na 180, v Subotici na 330 in tako dalje.

Skupni dohodki pokrajinskega odbora so od junija do 31. decembra 1923 znašali Din 19.244,35. Na gotovini ima pokrajinski odbor Din 10.399,35.

Poleg tega je pokrajinski odbor preskrbel ter izdal za stavko delavstva tvrdke Kajič in drug Din 7830 in za stavko pri tvrdki „Ferum“ v Subotici Din 10.948.

Kontrola poročila, da je bilanca pravilna.

O poročilu se je razvila živahna, toda stvarna razprava, katere so se udeležili skoro vsi navzoči sodrugi.

V novi pokrajinski odbor so bili izvoljeni sodrugi: Mašic Božo, Krstić Nikola, Polgar Andraš, Besermenji Vaso, Grozdich Dragutin, Glasta Franjo, Tiringer Josip, Mesaroš Balint, Varga Josip. Vsi sodrugi so bili izvoljeni soglasno.

Končno so se rešili še nekatere interne zadeve, na kar je bila dobro uspela pokrajinska konferenca zaključena. Konferenca je pokret lesnih delavcev v Vojvodini močno okrepila. Resolucija, ki je bila na konferenci sprejeta, prinesemo prihodnjič.

V znamenju konkurence.

Naša trditev, da je ost vseh podjetniških organizacij, obrtniških zadrug itd. v prvi vrsti naperjena proti delavskim strokovnim organizacijam in stremljenju delavstva sploh, ki smo jo že tolikrat ponovili, je resnična. Če bi si gospodje delodajalci končno vendar enkrat izbili iz glave tisto enostransko naziranje na celoten gospodarski položaj in če bi gospodje delovanje svojih organizacij usmerili po pravcu, ki bi jim gospodarsko res kaj koristil, bi bilo bolje za nje in za delavce. Vzemimo na primer. Razpisano je bilo mizarsko delo za novo šolo v Ribnici na

Dolenjskem. Potegovalo se je za to delo cela vrsta mizarskih podjetij v Ljubljani in na deželi. Končno je dobila delo tvrdka Gogala na Bledu. Dobila ga je raditega, ker je bila za 13.000 dinarjev cenejša kakor pa so bile nekatere ljubljanske tvrdke.

Mizarska podjetja v Ljubljani torej niso bili kos prevzeti to delo za tako nizko ceno kakor Gogala na Bledu navzlic temu, da se Gogalova delavnica, kar se tiče strojnotehnične popolnosti, z nekaterimi ljubljanskimi tvrdkami od daleč ne more primerjati. Les Gogala, čeprav se nahaja na Bledu, v bližini gozdov in žag, ne dobi cenejše kakor ljubljanske tvrdke. In ker ljubljanske mizarske tvrdke niso mogle prevzeti delo cenejše, ako niso hoteli imeti zgube, nastane vprašanje, kako in na kakšen način bo tvrdka Gogala na Bledu, kjer se prav nič cenejše ne živi kakor v Ljubljani, nadomestilo onih 13.000 dinarjev? Mi, ki poznamo prakso takih oferentov ali boljše rečeno konkurentov, vemo, da bo tvrdka iskala to nadomestilo pri delavcih! Pritiskala bo na plače, na delovni čas, zahtevala bo, da delavci garajo za žive in mrtve. Silno pa se motijo občinski očetje v Ribnici, če mislijo, da bodo na boljšem, ker so delo oddali tako poceni, kajti dobrih delavcev mizarjev Gogala ne bo mogel plačevati. Posledica tega bo, da bo delo v naglici zmašeno. Zmašeno in zbito bo tudi raditega, ker se tudi manj kvalificirani delavci-mizarji bodo neprestano menjali. Končno pa tudi nastane vprašanje, če se bodo delavci-mizarji hoteli soglašati s tem, da se na njih račun uganja taka umazana konkurenca kakor je to slučaj pri mizarskem delu za ribniško šolo. Samo ob sebi se pa tudi razume, da pri tako nizko prevzetem delu mora prizadeti podjetnik gledati, da tudi pri materialu, lesu, kolikor mogoče prihrani. Prihraniti pa pri lesu ne more drugače, kakor le na ta način, da porabi za prevzeto delo les druge ali celo tretje vrste. Zato se ne bomo prav nič čudili, ko se ribniški občinski očetje, ki si nemara zadovoljno manejo roke, da so tako ceno oddali mizarsko delo, s časoma še bodo prijemali za glavo nad tem delom.

Na drugem mestu priobčujemo razsodbo obrtnega sodišča, iz katerega je razvidno, da je mizarski pomočnik Krvina moral tožiti za svojo plačo mizarskega mojstra Slajkota. Slajkotu se sicer mora priznati, da se ne poslužuje umazanih konkurenčnih metod kakor mnogi drugi, zato pa je Slajko ptič druge vrste. Pri dveh pomočnikih in dveh vajencih gospod iz Zgornje Šiške pri Ljubljani živi v zmotni domnevi, da bi bilo pod njegovo

Ob Leninovem pogrebu.

Ledenomrzlo je, toplomer kaže 27 stopinj Reaumurja — 34 stopinj Celzija. In kljub temu vidiš pred hišo delavskih zadrug tisoče in tisoče ljudi, prihajajočih, odhajajočih. Noč in dan! Noč in dan prihajajo množice sem, da še enkrat vidijo mrtvega Lenina. In po cele ure stojijo in čakajo, v ledenem vetru.

Pot te pelje skozi dve vrsti nepremičnih straž, skozi krasne marmorne dvorane. Na stenah tisoč in tisoč vencev z rdečimi trakovi. V veliki dvorani, na rdečem ogrudju, v odprti rdeči rakvi — Lenin. Bled kot vosek. Okoli in okoli pa venci in cvetlice. Med rdečo barvo opaziš bele trakove, na venci diplomatskega zbora in turške vlade.

Povsod vojaki in delavci, in pa kiparji, ki snemajo mrtvaško masko. Po cele ure stojita mati in sestra pred rakvijo. Svetiljke iz kristala, ovite z žalnim ovojem. Po stenah žalni transparenti in venci.

Tiho valovi množica mimo, tiho delajo častniki red. Okoli odra se pa vijeta dve kači ljudi, počasi in nemo.

Neprestano noč in dan igra neviden orkester žalostinke, komaj glasno.

Na milijon ljudi je prišlo pogledat mrtvega Lenina.

Zunaj pa valovi življenje veselo naprej. Mladostni glasovi razprodajalcev ponujajo letake, Leninove podobe, kipe, žalne znake...

Zgodovino čutimo. Ta nemi in blede mož je z ostrim dletom vklesal svoje ime v temni marmor človeškega dogajanja. In pod vsakim udarcem dleta so vrele na dan težke rdeče kaplje krvi, kaplje človeškega trpljenja in človeške muke, ukanje in veselje, ihtenje in kletvina! Okoli tega moža so vrvile človeške strasti, brez ovire, vzhičeno navdušenje in nespravljivo divje sovraštvo...

Na rdečem trgu pred zidovi Kremla delajo noč in dan, ob ognju se grejejo vojaki in delavci. Dvesto ljudi pripravlja grob za voditelja ruske revolucije. Bog ve, če ga ne bodo enkrat s silo odprli in razmetali od tolikih svečnikov proklete kosti na vse strani. V globini dveh metrov in pol zadenejo na temelje starega zidu in se ustavijo.

V velikem gledališču svečana otvoritev drugega zborovanja

častjo, če bi tudi kaj delal. Ravno tako se njegova „milostljiva“ boji, da bi ji od dela ne postali roke raskave. Gospodinu Slajkotu se zdi, da je zapravljanje časa po gostilnah, restavracijah in kavarnah prijetnejše kakor pa delo v delavnici. Čeprav se nahaja v Zgornji Šiški, se je prav dobro naučil posnemati mnoge svoje ljubljanske tovariše takozvane golaš-obrtnike, ki dnevno obredajo najmanj cel ducat oštarij, ter pri cvičku in golažu zabavljajo na svoje pomočnike. Kadar pa tem golaš-obrtnikom zmanjka denarja, pa ostanejo pomočnikom plačo dolžni. S takimi metodami delavci seveda niso vselej zadovoljni in ker niso zadovoljni, si pač iščejo svojih pravic drugim potom.

Tudi gospod Slajko je pozabil, da je vsaki delavec vreden svojega plačila in da je prva dolžnost vsakega delodajalca plačati delavcu zasluženno mezdo, brez katere ta ne more živeti. Slajkotu se je prizanašalo dosti dolgo, prijazno se ga je opominjalo, naj vendar plača, ni pa vse skupaj pomagalo ničesar! Nihče mu ni hotel nakopavati nepotrebnih stroškov; dopovedati pa si ni pustil. Ko se je pa že enkrat izkazalo, da tudi njegova beseda in celo podpis ne drži, tedaj seveda ni preostalo drugega kakor tirjati stvar do skrajnosti.

Tretji, ki istotako misli, da mizarji pri delu lahko žive od božje „štine“, je mizarški mojster Rozman v Kranju na Gorenjskem. Mož je potom svoje do skrajnosti umazane konkurence dognal stvar že tako daleč, da se nahaja v konkurzu. Sedaj, ko se je za enkrat prenehalo Rozmanova mojsterska slava, se je izkazalo, da je mož preko glave v dolgovi. Za časa stare Avstrije bi se reklo, da je dolžan kakor štabsoficir. Da pa se ne bo reklo, da so ga spravili na kant delavci-mizarji, takoj pristavljamo, da je Rozman ostal celi vrsti mizarjev plačo dolžan in da se ti mizarji morajo sedaj pehati od Poncija do Pilata, da dobe iz konkurzne mase, kar jim gre, da poplačajo dolgove za hrano, ki so jih bili prisiljeni napraviti v času, ko so delali pri Rozmanu.

Organizacije podjetnikov in obrtniške zadrage bi imeli hvaležno delo, če bi hoteli iztrebiti umazano konkurenco. Veliko več bi tako delo koristilo podjetnikom kakor pa neprestana gonja proti delavcem, delovnemu času, „pretiranim“ delavskim plačam, proti delavskim socialnim napravam itd. Čudno, da voditelji delodajalcev ne opažajo, da je njihova taktika pogubonosna in sicer v prvi vrsti za njihov lastni stan. Da se pri tem dogajajo tudi umazarije, kakor smo jih označili zgoraj, namreč, da se opehari delavce za njih pošten zaslužek, daje celemu razmerju še poseben značaj pustolovstva.

sovjetske zveze. Žalna seja! Velikanska dvorana nabito polna. V nekdanji carjevi loži polnoštevilno diplomatsko zastopstvo. Grobna tišina. Le tu in tam pritajeno ihtenje. Predsednik otvori sejo. Krupskaja, Leninova žena, govori, kratko, glas ji zastaja.

Zborovanje je posvečeno samo Leninu. Petrograd se umakne Leningradu. Določijo se posameznosti pogreba in 21. januar se proglasi za dan žalovanja.

Na dan pogreba, 27. januarja, se začne gibati Moskva že navsezgodaj. Čete prevzamejo svoja kordonska mesta, odposlanstva hitijo proti središču mesta. V dvorani se zberejo sorodniki, vlada, stranka, inozemski zastopniki. Svečano mirno in veličastno se glasi Mozartov rekviem po dvorani; Wagnerjeva „smrt Siegfrieda“ navda navzoče z nesmrtno žalostjo. Nato pa pojo vsi skupaj revolucijsko žalobno koračnico. Prijatelji dvignejo rakev; in počasi, korakoma, se pomika sprevod med vojaki in odposlanci na Rdeči trg. Vojaški oddelek ga zaključí.

Na Rdečem trgu je visoka tribuna, in tja gori nesejo rdečo rakev. Zadaj je pa velikanska kocka — simbol večnosti; na sprednji strani s črnimi črkami ena sama beseda — Lenin.

Draginja v Ljubljani in drugod.

Zagrebski „Jutarnji list“ priobčuje po podatkih aprovi-zacijskega urada pregled cen vsakdanjih živežnih potrebščinam v poedinah večjih jugoslovanskih mestih. Za Ljubljano je tabela precej porazna, ker v paraleli z ostalimi mesti dokazuje, da naša nekoč po zmernosti skupička znana metropola sili vsem drugim mestom, predvsem Zagrebu, s tržnimi cenami v ospredje. Ljubljana ni nič več „vredna“ (po ceni), kar je treba z ozirom na uradniški, malopodjetniški in proletarski živelj, ki tvori glavne plasti njenega prebivalstva, ugotoviti s tem večjim negodovanjem.

Tabela izkazuje nastopne tržne cene v kilogramih in dinarjih.

1. Govedina.			2. Teletina.		
Ljubljana	17.50 do	28 —	Ljubljana	29 — do	31 —
Zagreb	22 —	30 —	Zagreb	28 —	30 —
Beograd	20 —	24 —	Beograd	22 —	28 —
Maribor	16 —	27 —	Maribor	24 —	30 —
Celje	20 —	25 —	Celje	30 —	35 —
Novi Sad	24 —	28 —	Novi Sad	36 —	38 —
Varaždin	21.50	22.50	Varaždin	24 —	
3. Svinjina.			4. Slanina.		
Ljubljana	32.50 do	35 —	Ljubljana	36.50 do	
Zagreb	32.50		Zagreb	34 —	
Beograd	30 —	34 —	Beograd	34 —	
Maribor	30 —	40 —	Maribor	35 —	40 —
Celje	30 —	35 —	Celje	41 —	43 —
Novi Sad	36 —	38 —	Novi Sad	36 —	37 —
Varaždin	30 —		Varaždin	42.50	
5. Salo.			6. Mast.		
Ljubljana	39.50 do		Ljubljana	42 — do	44 —
Zagreb	35 —	36.50	Zagreb	32 —	34 —
Beograd	38 —	40 —	Beograd	37 —	38 —
Maribor	38 —		Maribor	40 —	
Celje	43 —		Celje	44 —	
Novi Sad	38 —		Novi Sad	38 —	40 —
Varaždin	42.50		Varaždin	42.50	50 —

In od devetih zjutraj do šestih zvečer defilirajo množice mimo rakve. Ob zidu pa stoji armada v paradi.

Iz vseh delov mesta prihajajo neskončne množice, z zastavami in pevskimi zbori. Silno je mraz; zato gredo včasih zelo hitro; samo mimo rakve prav počasi. Sanitetni avtomobili vozijo od mraza otrple v bolnišnice...

Točno ob določeni uri neso rakev na spomenik. In ko se polagoma pogreza v globino, pojejo glasovi pritajeno in tiho žalobne pesmi.

Pet minut! Pet minut potrebuje rakev, da prispe v globino, in tistih pet minut preneha velika Rusija dihati... Vlaki se ustavijo, promet po cestah zastane...

Zamolklo grmijo topovi žalni pozdrav in zvok tega pozdrava se druži s prasketanjem pušk. Povsod v vsej veliki Rusiji, povsod grmi zadnji pozdrav. Čez zledenelo površino Finskega zaliva, pod sivim zimskim nebom severa, prav tako kakor na solnčnojasnem jugu pod modrim nebom in ob šumečih valovih Črnega morja. Velikanski pogreb!

Novi preroki bodo vstali, nove resnice bodo oznanjevali. Človeški duh nikdar ne miruje in drvi ven v neskončnost.

7. Mleko.

Ljubljana	3.—	do 4.—
Zagreb	3.—	4.—
Beograd	5.—	6.—
Maribor	3:50	4.—
Celje	4.—	
Novi Sad	4.—	
Varaždin	3.—	

8. Jajca.

Ljubljana	2:50	do 2:75
Zagreb	2.—	3.—
Beograd	2:50	3:50
Maribor	2:50	
Celje	2:25	
Novi Sad	3:50	
Varaždin	2:25	2:50

9. Fižol.

Ljubljana	6.—
Zagreb	6.—
Beograd	8.—
Maribor	8.—
Celje	8.—
Novi Sad	8.—
Varaždin	5:25

10. Zelje (kido)

Ljubljana	3.—
Zagreb	4.—
Beograd	5.— do 6.—
Maribor	3.—
Celje	4.—
Novi Sad	7.—
Varaždin	2:50 3.—

11. Krompir.

Ljubljana	1.—	do 1:25
Zagreb	1:75	
Beograd	3.—	4.—
Maribor	1:25	
Celje	1:25	
Novi Sad	2:50	3.—
Varaždin	1:25	1:50

12. Moka št. 0.

Ljubljana	6:25	do 6:50
Zagreb	6.—	
Beograd	6:50	
Maribor	6:50	
Celje	6:20	
Novi Sad	5:75	
Varaždin	6:25	6:50

13. Moka št. 2.

Ljubljana	6.—	do 6:25
Zagreb	5:50	
Beograd	6.—	
Maribor	6.—	
Celje	5:60	
Novi Sad	5:25	
Varaždin	6.—	

14. Kruh (črn).

Ljubljana	5:50
Zagreb	5.—
Beograd	5.—
Maribor	6.—
Celje	6.—
Novi Sad	5.—
Varaždin	6.—

15. Kruh (bel)

Ljubljana	6:50
Zagreb	6.—
Beograd	6.—
Maribor	7.—
Celje	7.—
Novi Sad	6.—
Varaždin	6:50

Še enkrat Andlovec.

Gospod Andlovec, mizarški mojster na Karlovski cesti v Ljubljani, je vsekakor „mojster“ svoje vrste. Mož pozna gotovo še najbolj svojo mater, katera ga je očitno rodila že kot mojstra, kajti preko ljubljanskega teritorija ta veleum še ni pogledal. Temu primerna je tudi njegova sposobnost. Iskustva, brez katerih si mi navadni plebejci kakega mojstra sploh niti zamisliti ne moremo, iščeš pri Andlovcu zaman. Vendar pa bi Andlovcu delali krivico, če bi trdili, da sploh nima nikake prakse. Že v predzadnji številki našega lista smo pisali o aferi, ki so jo povzročili štiri noge za cvetlično stojalo in koje žrtve je postalo četvero mizarških pomočnikov. Danes lahko poročamo, da si je takrat Andlovec stvar premislil in da je po nekaj dnevih odpuščene mizarje zopet poklical na delo. Zdi se pa, da vest Andlovcu vendarle ni dala miru. Njegova fiksna domišljija, da mu je radi onih štirih nog pretil konkurz, mu je očitno njegovo drugače omejene mo-

žgane razgrela do ekstaze. Kadar se v parnem kotlu nabere preveč pare, tedaj se mehanično odpre ventil, skozi katerega odvišna para uhaja. Ako bi ventila ne bilo, bi v takem slučaju morala nastati eksplozija. Tako približno je moralo biti tudi pri Andlovcu. Da mu glava ne eksplodira, si je nabrana sopara poiskala pot na prosto v obliki ideje, koja priča, da Andlovec in njegova mojsterska sposobnost ipak ni kar tako od muh, vsaj kar se tiče podlosti ne. Mož je spričo občutne brezposelnosti mizarjev v Ljubljani šel in je v „Domoljubu“ inseriral, da rabi nekaj mizarških pomočnikov! In res, oglašilo se je menda kakih 20 mizarjev — vsi iz Št. Vida in okolice! Izmed teh si je modra Andlovčeva glava izbrala le toliko, da je nazaj sprejete mizarje ponovno vrgel na cesto.

Odkrito moramo priznati, da takega akta brezobzirne brutalnosti in idijotske prekanjenosti, ki bi delala vso čast kakemu paglavcu, od ljubljanskega mizarškega mojstra ne bi pričakovali. Andlovec naj se svojega dejanja nikar ne veseli, kajti časi se izpreminjajo. Uverjen naj bo, da mu te lumparije ljubljanski mizarji ne bodo pozabili.

Ljudska visoka šola v Ljubljani

V nedeljo dne 20. januarja se je vršila dvanajsta prireditve Ljudske visoke šole v tekoči sezoni. Ob jako številni udeležbi poslušalcev iz vseh slojev je predaval pisatelj F. S. Finžgar: O lepi knjigi in javnih knjižnicah. Uvodoma je govornik izjavil, da nima namena govoriti o knjigi sploh, temveč le o leposlovni knjigi in njenem poslanstvu med narodom. Polanstvo lepe knjige je kulturnega značaja. Da se izognemo napačnemu pojmovanju izreka „kulturni“, moramo se vprašati, kaj je kultura. Ta pojem se je v sedanjih časih preveč posplošil, njegov pravi pomen tako zabrisal, da hoče veljati za kulturnega človeka že vsakdo, ki se n. pr. poslužuje zobne krtačke, mila, ki nosi v različnih sezonah obleko po najnovejši modi in ki ima morda abonirano ložo v gledališču in si privošči v poletnem času prijetno letovišče.

Nemški pedagog Foerster pravi glede pojmovanja kulture približno sledeče: „Usodna zmeta je, zamenjavati kulturo s civilizacijo. Civilizacija je plod človeškega duha, ki ga je človek izkoristil v to, da si uredi življenje čim udobneje, saj je napravila civilizacija človeka gospodarjem nad naravo, nad njenimi neizčrpanimi silami. Toda, če pomeni civilizacija obvladovanje prirodnih sil, obstoji kultura v gospodovanju človeka nad lastnimi nagoni, da jih etično brzda in usmerja proti višjim ciljem.“ Jasen zgled za kulturo: Kdo kupuje dandanes knjigo v trgovini? Navadno le oni, ki si takorekoč s stradanjem prihrani potreben denar v to svrhu.

Ker smo pojasnili pojem „kultura“, oglejmo si natančno poslanstvo lepe knjige. Ni njen namen, da nam pove, „kak prideluje se krompir najbolji“. Lepa knjiga orje človeško srce, zareže vanj globoke brazde in tako se porajajo v bralcu ona globoka doživetja, ki jih je umetnik prenesel v knjigo. Lepa knjiga ne sme biti vsiljevalka morale ali izvestnih nagonov, čeravno govori lahko o ljubezni, sovraštvu, trpljenju, veselju, kajti vse to prihaja iz človeškega srca. Če pa hoče doseči svoj vzvišen kulturni namen, mora biti čistilka naše notranjosti in nas dvigati k lepemu, dobremu in resničnemu, a nikakor ne zamenjavati slabega z dobrim ali pa obratno. Slavni pesnik Goethe, ki mu gotovo ne moremo očitati, da je pisal „šunt“, je v pozni starosti globoko obžaloval, da je objavil svojega „Wertherja“, ki je pognal več mladih ljudi v smrt.

Kakor je na eni strani dobra knjiga odlično vzgojno sredstvo, tako so na drugi strani dalekosežne pogubonosne posledice šunta, ki računa s temnimi instinkti bralca.

Katera knjiga je šunt in katera je umetnina, to razsodbo izreči je poklican strokovnjak. Če smo pa omenili, da lepa knjiga, umetnina vzgaja in kultivira srce, mora vzgojitelj tudi sam poznati literaturo, in skrbeti, da mladina čita le dobre in lepe knjige. Isto velja tudi za stariše. Pribiti pa moramo, da je razumevanje umetnine pri nas zaenkrat neznatno. Povprečen bralec vživa navadno le snov, dejanje in obvisi večkrat na posameznih besedah, a v globino življenja, ki ga je podal umetnik v lepi knjigi, se ne oživlja in vanjo ne prodre. Tu se izkaže potreba, da budi in širi poznavalec literature razumevanje lepe knjige potom čitanja in tolmačenja na recitacijskih večerih, v izobraževalnih društvih itd.

Kakor je lepa knjiga, tako so tudi javne knjižnice verno merilo kulture naroda. Pri nas ima že vsaka bajtica zbirko knjig, skoro vsaka vas lastno knjižnico. Zanesljiv dokaz, da je naš narod žejen vede in kulture. Seveda nahajamo v knjižnicah ponekod tudi ljuliko. Vesten in notranje oblikovan knjižničar, ki si mora vedno spopolnjevati lastno znanje o literaturi, je dolžan v svoji knjižnici zatreti šunt in pri razdeljevanju knjig upoštevati duhovno višino bralca in se točno držati načela: Ni vse za vse.

Za dozorevajočo mladino nam še vedno primanjkuje dovolj potrebnih lepih knjig. Po vojni imamo na polju mladinske literature zaznamovati razveseljiv napredek in se smemo nadejati, da se v dogledni dobi tudi v tem oziru položaj izboljša in vsestransko ugodni težnjam mlade duše, ki se navdušuje za lepe in vzvišene ideale.

Po predavanju se je vršila živahna debata, pri kateri se je naglašalo, da se nudi ljudskošolskemu učitelju v prosvetnih društvih najlepša prilika za zbujanje in širjenje umevanja lepe knjige med mladino. Izkušnja nas uči, da so se v tem oziru že dosegli lepi uspehi povsod tam, kjer se je lotil tega kulturnega dela v njemu lastno vnemo naš neumorni pionir kulture — ljudskošolski učitelj.

Podražitev sladkorja.

Pred kratkim smo javili, da se je v Zagrebu zopet podražil sladkor. Kakor kaže, Zagreb ni ostal osamljen in mu slede bolj ali manj hitro tudi ostali kraji v naši državi.

Toda ne samo v naši državi, temveč tudi na svetovnih sladkornih tržiščih sploh so pričele cene zadnji čas precej občutno rasti. Pojav je precej čuden, ker je znano, da je pridelovanje sladkorne pese po vsem svetu vsako leto intenzivnejše, da je torej pridelek vsako leto večji in s tem tudi zaloge sladkorja.

Ravno radi dejstva, da naraščata tako produkcija pese, kakor tudi sladkorja, ne igra tako važne vloge drugo dejstvo, namreč splošno naraščanje konzuma sladkorja. Letošni konzum sladkorja narašča sicer v veliki meri, vendar ne v toliki, kakor produkcija. Zato bi bilo pričakovati, če ne nazadovanja sladkornih cen na svetovnih tržiščih, vsaj nekako stabilnost. Toda te ni, cene gredo kljub vsemu navzgor.

Strokovnjaki, ki so proučevali ta čudni pojav, pa so ugotovili, da ni na stvari pravzaprav nič čudnega. Podražitev sladkorja na vseh svetovnih tržiščih je delo široko zasnovane špekulacije, ki se je posrečila še lažje ravno radi naraščajočega konzuma. Sladkorni špekulanti so namreč na neznan način poskrili vse obstoječe zaloge. Oziroma način ni neznan. Na svetovnih tržiščih

je nenadoma počela pojenjavati ponudba; zaloge so se črpale in polagoma izčrpale. Konzum pa narašča, zato naenkrat ogromno povpraševanje. Ker ni večjih vidnih zalog in ker je akcija, kakor izgleda, zelo široko organizirana, morejo producenti neomejeno diktirati cene.

To postopanje nam kaže brezvestnost špekulacije. Dočim imajo špekulantje, kadar jim gre slabo, vedno na jeziku „pospeševanje narodnega gospodarstva“, v dobrih časih te potrebe kar nič ne občutijo. Glavno jim je njihov žep, kar pri individualističnem gospodarstvu sicer ni nič čudnega; toda sredstva, ki se jih poslužujejo ti ljudje za dosego svojih ciljev, so taka, da ne sme ostati napram njim nobena država indiferentna. Kajti poskusi, kakršen je ta, uničujejo vse ogromne napore držav za konsolidacijo gospodarskih razmer. Zato je treba proti takim in podobnim poskusom na vsak način nastopiti z vso ostroostjo.

Podražitev sladkorja pri nas sedaj še ni tako zelo občutna. Toda sedaj že ni več daleč čas, ko bodo naše domače zaloge izčrpane in treba bo sladkor uvažati. Če se ne posreči paralizirati koraka mednarodnih špekulantov s sladkorjem, potem bo tudi naše prebivalstvo občutilo podražitev zelo neprijetno. V normalnih razmerah na sladkornem trgu bi uvoženi sladkor niti ne bil kdove koliko dražji od domačega, ker bi omogočil izboljššan dinar ugodnejši nakup v inozemstvu.

Usoda delavskih zbornic.

Na poziv ministrstva za socialno politiko so strokovne organizacije v Beogradu imenovalle svoje zastopnike, ki naj bi tvorili začasno upravo tamošnje delavske zbornice. Ob enem je ministrstvo za socialno politiko tudi določilo prvo sejo novoimenovanih zastopnikov ter odredilo za to 24. februar 1924. Dnevni red plenarne seje delavske zbornice je tudi že določen; razpravljati in sklepati se ima o osnutku pravil, o proračunu in končno tudi o namestitvi potrebnega osebja. Sedaj tajništvo delavske zbornice beogradske razglasa, da se po ministrstvu za socialno politiko napovedana plenarna seja vršiti ne more, ker v to svrho potrebnih denarnih sredstev tajništvo nima.

Delavska zbornica v Beogradu je do sedaj prejemale od strani vlade po 2777 Din mesečne subvencije. Od tega zneska odpada 2000 Din na plačo tajnika, ostanek pa od daleč ne zadostuje za kritje poslovnih stroškov, najemnine itd. Tajnik sam pa mora biti zaposlen še drugje, ker v Beogradu z 2000 dinarji ne more živeti. Vlada je ureditev delavskih zbornic potem zakona o zaščiti delavcev sicer zagotovila, ob enem pa je vsako udejstvovanje se delavskih zbornic onemogočila s tem, da tem delavskim zbornicam ne da potrebnega denarja.

Kakor pri beogradske delavske zbornice je isti slučaj tudi pri ljubljanski. Ljubljanska delavska zbornica se je konstituirala že pred dvema leti, svoje delovanje pa razvijati ne more, ker ji vlada ne da potrebnih sredstev. Dosedaj životari delavska zbornica ljubljanska od samih posojil, kadar pa bodo ta posojila izčrpala, tedaj bomo imeli delavsko zbornico le še na papirju.

Kakšen smisel ima vlada za delavske ustanove, dokazuje tudi dejstvo, da je na primer južna železnica dala delavski zbornici ljubljanski na razpolago nekaj legitimacij za prosto vožnjo, med tem ko tega od strani državnih železnic ni bilo mogoče doseči! In ker je, kakor znano, prešla tudi južna železnica v državno upravo, preti nevarnost, da bo delavska zbornica ljubljanska zgubila še to ugodnost.

Tako torej izgleda socialna politika vlade v Jugoslaviji.

Trohica pravice.

Kr. stol sedmorice v Zagrebu je ugodil ničnosti pritožbi rudarjev trboveljske premogokopne družbe proti razsodbam celjskega okrožnega sodišča, s katerimi jih je spoznalo krivim po členu 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, češ da so z razširjanjem letakov zadrževali svoje delavoljne tovariše od dela. Vrhovno sodišče je utemeljilo svojo odločbo s tem, da pomeni v tem členu nahajajoči se glagol „sprečevati“: ne kakor se je prestavilo v „Uradnem listu“ „skušati zadrževati“, — marveč „onemogočevati“, vsled česar so kaznjiva samo taka dejanja, s katerimi se more onemogočiti, da bi delavoljni delavci delali, ozir. s katerimi se skuša napraviti resnično oviro, ki bi mogla faktično onemogočiti delo delavoljnih delavcev. Nadalje utemeljuje svojo odločbo s tem, da imajo delavci pravico do stavke in da bi bilo v nasprotju s to pravico, ako ne bi smeli s prigovarjanjem, navduševanjem in širjenjem letakov stavke organizirati in voditi. Po tej odločbi kr. stola sedmorice se člen 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi stvarno krije z odločbo dosedanjega koalicijskega zakona z dne 7. aprila 1870 št. 43.

Najvišje sodišče je s to odločbo dalo pošteno lekcijo vsem, ki so v službi trboveljske družbe preganjali in mučili nedolžno delavstvo. Do najvišjega sodišča še niso segli kreplji trboveljskih magnatov. S tem so dobili ubogi trpin vsaj skromno zadoščenje. Toda kedo bo povrnil revežem trpljenje in muke, izgubo časa? Kdo bo popravil bedo, ki so jo trpele uboge družine, ko so očetje sedeli v ječah? Zastonj bodo iskali tozadavnega zadoščenja. Naj bi to trpljenje bilo seme krepkega, razumnega delavskega gibanja in vzpodbuda k tesni smotreni organizaciji.

Ime in kraj postranska stvar.

Od nekega sodruga smo prejeli dopisnico s sledečo vsebino:

„Dragi sodrugi!

Pošiljam vsem sodrugom najlepše pozdrave in želim, da bi v tem letu lesni delavci bili srečnejši kot do sedaj. Kako pa kaj gre tam? Želim, da bi lesni delavci postali prva avantgarda revolucionarnega proletarijata, ker le v tem znamenju bomo zmagali. Naj živi lesno delavstvo!“

Če pa še mi dostavimo, da je ta sodrug bil najpopreje pri finančni straži, potem menda pri orožnikih in da je sedaj zopet pri finančni straži, tedaj res ne vemo, ali je njegov pozdrav in njegova želja, da postanejo lesni delavci avantgarda revolucionarnega proletarijata, mišlena resno. Lahko je namreč govoriti o revolucionarnosti človeku, ki se sam nahaja v zatišju kraljevega orožja. Prepričan naj bo sodrug finančni stražnik, da so se lesni delavci že zdavni prepričali, da jih revolucionarstvo na jeziku, ki je silno po ceni, ne bo privedlo do nikake zmage, pač pa da jih bo privedlo do uspehov in zmage požrtvovalno, vztrajno in pozitivno delo.

Gospodarstvo.

Navidezna nesoglasja. (Inž. Š.)

V našem gospodarstvu smo imeli v preteklem letu dva pojavi, navidezno nerazumljiva in neraztolmačljiva z navadnimi gospodarskimi teorijami. Dinar se je dvignil kljub temu, da je obtok novčanic raste. Cene življenskih potrebščin so rastle, kljub temu, da se je dinar dvigal.

V prejšnjih letih so izražali naši gospodarski krogi svoj strah za bodočnost dinarja v veliki meri s tem, da so za dinar nakupovali tuja plačilna sredstva in da so vlagali dinar tudi na druge načine.

Ob koncu leta 1922, v začetku leta 1923, je bil v naši državi prehod iz kreditne inflacije v kreditno deflacijo. Kljub povečanju obtoka novčanic je potreba po dinarjih rastla v večji meri kot obtok dinarjev. V raznih zavodih nakopičen tuj denar je moral iz blagajn v zameno za dinarje, ki so jih rabili ti zavodi za kritje svojih obveznosti.

Da prepreči prenegel porast ali prenegel padec dinarja, si je Narodna banka nabavila v teku lanskega leta mnogo tujih plačilnih sredstev. Obtok novčanic se je sicer lani povečal, toda povečala se je tudi metalna podlaga; ta pa za mnogo več odstotkov, kot obtok dinarjev. Če bi hotela torej Narodna banka polagoma prodati vso tekom zadnjega leta pridobljeno metalno podlago, bi mogla dobiti v zameno v svoje blagajne več dinarjev, kot jih je izdala v istem času v promet. Deflacija bi bila torej vsakemu vidna, Narodna banka bi pa s tem zgubila možnost reguliranja kurza dinarja in dinar bi se nahajal zopet v onem štadiju nesigurnosti, kot pred leti.

Cene življenskih potrebščin so rasle, čeravno ne v veliki meri, od začetka lanskega leta do danes kljub temu, da je tudi dinar raste. Nočem razvijati v navadnih gospodarskih knjigah pisanih teorij o tvorbi cen sploh, temveč povedati le ono, kar se mi zdi, da je največ učinkovalo na vznik gornjega pojava. Opisati hočem le vzroke naraščajočih cen živil in sicer na debelo.

Cene živil so bile v prejšnjih letih v naši državi umetno pritisnjene vsled visokih izvoznih carin in delnih voznih zabran. Pred dobrim letom so se izvozne carine znatno znižale, vsled česar je pričelo v inozemstvu večje povpraševanje po naših živilih. Cene so morale rasti in se prilagati svetovnim cenam. Poleg tega pa so v še večji meri delovali na porast cen živil še drugi vzroki.

Goveje meso je bilo v prejšnjih letih pri nas poceni, ker ni pridelal govedorejec vsled suše dovolj krme za živino. Zato je bil primoran zadovoljiti se s ceno, katero mu je diktirala velika ponudba in malo povpraševanje. Lanska letina krme je bila bogata, vsled česar ima govedorejec možnost, polniti si polagoma svoje izpraznjene hleve. Pri tvorbi cen živine pride danes do veljave tudi subjektivno mnenje producenta o rentabiliteti prodaje. Preje pa vsled pomanjkanja krme tega ni bilo, producent je moral prodajati.

Svinjsko meso in mast je dražja tudi vsled tega, ker je svinjereja pri nas zelo nazadovala. To pa vsled tega, ker je cena koruzi pri nas tako visoka, da se pri racionalnem krmljenju bolj izplača izvažati koruzo, nego krmiti z njo svinje, dalje vsled tega, ker se izvažajo premladi in preslabi prašiči, kakor tudi vsled svinjske kuge.

Gornji vzroki se mi zde v glavnem merodajni za naraščajoče cene; obenem pa tudi pojasnjujejo navidezno nesoglasje med dvigom dinarja in dvigom cen.

Ne potujte!

V Beogradu je okrog 120 mizarških pomočnikov brez posla.

V Zagrebu je toliko brezposelnega delavstva, med katerim se nahaja tudi mnogo mizarjev, da so brezposelni delavci ustanovili svojo lastno organizacijo — brezposelnih!

Slovenskim lesnim delavcem svetujemo, da v južne kraje

države sploh ne potujejo, ker je sedaj pomanjkanje dela povsod. Opetovano smo že sodruge lesne delavce opozorili na gospodarsko krizo, po kateri so vse panoge lesnih strok občutno prizadete, in naj radi tega nikar ne potujejo iz kraja v kraj, ker se s ponujanjem delavske sile obstoječe delovne pogoje le poslabšujejo.

Potom dopisov nas vse naše podružnice na jugu na brezposelnost lesnih delavcev opozarjajo, ter prosijo, da to razglasimo. Sodruge lesne delavce v Sloveniji prosimo, da se ravna po tem. Vsako potovanje in se ponujanje ne pomeni drugega kakor otežkočanje stališča naših sodrugov lesnih delavcev dotičnih krajev.

Pri tej priliki opozarjamo sodruge mizarje na inserate, potom katerih nekateri mizarški mojstri iščejo mizarске pomočnike. Pred temi inserati odločno svarimo! Vsakemu sodrugu mora biti jasno, da pri današnji brezposelnosti mizarških pomočnikov ni nobenemu mizarškemu mojstru treba iskati pomočnikov, ker jih je povsod dosti na razpolago. Tisti mizarški mojster, ki danes išče pomočnikov potom inseratov, tega se, sodrugi, izogibajte v velikem loku, ker tak „mojster“ špekulira samo na to, kako bi na račuu mizarških pomočnikov prišel po ceni do delovne sile. Zato pomočnike neprestano menja ali pa mu sami uidejo, ker jim nič ali pa tako malo plača, da niti za slano vodo ne zadostuje. Najraje bi jih ob plačo opeharil. Zato pazite in se varujte pred cigani, ki inserirajo!

Iz naših organizacij.

Glažuta. Iz Glažute nam neki sodrug piše: Cenjeni sodrug urednik! Dajte, prosim, prostora par vrsticam, iz katerih naj sodrugi lesni delavci razvidijo, kakšne so razmere pri nas v Glažuti. Tukaj v Glažuti imamo neprestano borbo za doseg naših pravic in za zboljšanje naših gmotnih razmer; toda kako nekateri naši sodelavci to borbo razumejo in kako jo podpirajo je drugo vprašanje. Namesto da prizadevanje naše strokovne organizacije in naših zaupnikov podpirajo, jih morash neprestano drezati, da vsaj prispevke plačajo, in še do tega jih ne moreš pripraviti vselej. Večji košček kruha bi seveda vsakdo rad, toda prispevke naj bi menda blagajna naše strokovne organizacije plačevala sama! Od kod naj strokovna organizacija jemlje potrebna sredstva, brez katerih ne more biti ne borbe, ne uspehov, ne dela nobenemu nobenih preglavic.

V nadaljem naš dopisnik apelira na sodruge lesne delavce v Glažuti, da svojo dolžnost napram strokovni organizaciji točno vrše ter popolnoma pravilno pravi, da brez borbe in požrtvovalnosti ni kruha.

Milanov vrh. Dne 9. t. m. se je na Milanovem vrhu vršil dobro obiskan shod. Prav za prav sta bila dva shoda z enim in istim dnevnim redom oziroma namenom. Shod se je namreč vršil dopoldne in popoldne in to radi tega, da so prišli na svoj račun tudi oni sodrugi, ki so dopoldne še bili na delu. Shodu je prisostvoval tudi s. Bradeško iz Ljubljane. Razgovor se je vršil v prvi vrsti o domačih stvareh, na katerih so sodrugi lesni delavci na Milanovem vrhu direktno interesirani, pa tudi o splošnem delavskem položaju.

Važno točko razgovora je tvorilo dejstvo, da nimajo delavci tega razmeroma velikega podjetja zadostnih primernih stanovanj. Delavcem primanjkuje slame za ležišča in tudi za kurjavo ni preskrbljeno. Važno je bilo tudi vprašanje osemurnega delovnega časa. Naša strokovna organizacija bo podvzela potrebne korake, da se pride navedenim nedostatom v okom in uredi, kar je potrebno.

Na sodrugih lesnih delavcih na Milanovem vrhu samih je ležeče, da bodo uspehi povoljni. Pred vsem je predpogoj vsakemu delu in vsem uspehom dobro zgrajena in dobro funkcijonirajoča strokovna organizacija, katera mora biti ne le močna, ampak tudi trdna. Tako strokovno organizacijo pa je mogoče vstvariti le potom vstrajnega in požrtvovalnega dela. Članstvo naše strokovne organizacije mora biti vzgojeno v razrednem proletarskem duhu; tako, da se nikoli ne da speljati na stranpota. Skratka, naši člani morajo potom vzgoje postati zavedni — in značajni možje, ki jih navdaja zavest, da je delavec zapuščen od celega sveta in da se drugače zaščititi ne more, kakor edinole potom združitve v svoji razredni, proletarski, strokovni organizaciji. Zavedati se mora vsakdo, da kapitalistični svet pozna delavca le v toliko, v koliko rabi njegovo delovno silo. Eksploatacija delovne sile narekuje delavcem obrambo in borbo, katera pa je brez močne strokovne organizacije nemogoča. In tako prihajamo do zaključka, da rabi vsak delavec strokovno organizacijo vse svoje življenje.

Prezid. Tudi v Prezidu se je vršil dne 10. t. m. sestanek lesnih delavcev. Izvršili so se pri ti priliki priprave za ustanovitev strokovne organizacije. Po sestanku je nekaj navzočih takoj pristopilo, ostali so izjavili, da bodo istotako pristopili. V Prezidu tvori važno vprašanje ureditev delovnega časa.

Marof pri Starem trgu. Dne 10. februarja t. l. se je popoldne vršil dobro obiskan mesečen shod članstva tukajšnje podružnice strokovne organizacije lesnih delavcev, o kojem prinesemo obširnejše poročilo prihodnjič.

Črna. Poročilo o občnem zboru prinesemo istotako prihodnjič.

Delavski pokret v Sloveniji.

Glasilo Konzumnega društva za Slovenijo „Konzument“ prinaša v svoji osmi številki z dne 31. januarja 1924 zanimiv članek pod naslovom „Zadruga in politika“. Članek najpreje konstatira slabe posledice diferenciacije in cepitve v delavskem pokretu ter našteva celi niz drobcev in rudimentov nekdanjega enotnega in močnega pokreta. Vsak teh drobcev, pravi „Konzument“, nosi ime te ali one osebe. Kot nadaljne posledice tega nenaravnega pojava našteva „Konzument“ teške poraze, ki jih je delavski pokret v Sloveniji v nedavni preteklosti doživel. V daljših izvajanjih označuje članek razmerje zadrugištva napram delavskemu pokretu, kakršen je danes, in prihaja do zaključka, da je nevtralnost zadrug kot emiaentno gospodarskih ustanov bila in je še sedaj na mestu.

Končno je v članku izrečeno mnenje, da bo moral delavski pokret v Sloveniji postati zopet enoten.

Kakor rečeno, članek je zelo zanimiv in je temu primerno vzbudil tudi precejšno pozornost. Res, skrajni čas je, da slišimo zopet kaj pametnega. Upajmo, da se bliža konec harlekinadi, ki jo v neizmerno škodo delavstva uganjajo sebični ljudje, ki jih je kot slab material vrgla na površje vojna.

V imenu Nj. Vel. kralja.

Obrtno sodišče v Ljubljani je po višjem deželnem sodnem svetniku Rekarju razsodilo:

Tožena stranka Josip Slajko, mizarški mojster v Zgornji Šiški, je dolžan plačati tožeči stranki Mihaelu Krvinu, mizarškemu pomočniku v Kosezah št. 9, znesek 1301 Din 52 p in 132 Din na pravnih stroških v 14 dneh, da ne bo izvršbe. Deželno sodišče v Ljubljani odd. I, dne 23. jan. 1924.

Iz delavnic.

V soboto dne 9. februarja 1924 sta pri mizarjem mojstru Šenicetu v Ljubljani prostovoljno zapustila delo dva mizarja. V sedanjem času brezposelnosti se čudno sliši, če delavci — mizarji sami zapuščajo delo, ako pa upoštevamo vzroke, zakaj sta to naša dva sodruga storila, moramo nehote priti do zaključka, da sta ravnala popolnoma pravilno. Čujmo torej vzroke: Naša dva sodruga sta delala pri gospodu Šenici teden dni, ko pa sta v soboto prejela plačo, sta ugotovila, da jima je gospod Šenica plačal znatno manj, kakor pa sta imela popreje drugod. Diferenca je znašala pri enem sedem, pri drugem pa celo deset kron na uro. Ko sta dotična dva sodruga opozorila g. Šenico na to okolnost, le ta ni hotel razumeti, da jima je dolžan plačevati toliko, kolikor sta imela pri prejšnjem svojem delodajalcu. Ker pa ni hotel razumeti, da je tako zniževanje plač nedopustno, sta delo zapustila, in prav sta storila. Kam bi pa tudi ljubljanski mizarji prišli, če bi se dopustilo uvajati take ne le čudne, ampak tudi nereelne metode. Naravno, da bi v takih razmerah postala vsaka regulacija plač in vsaka tozadevna kolektivna pogodba iluzorična, ker bi s pomočjo takih metod po vsakokratnem sklepanju pogodbe gospodje delodajalci potisnili sicer zvišane plače tekom dveh mesecev nižje, kakor pa so bile pred sklepanjem pogodbe.

Lahko bi nastalo splošno odpuščanje ter sprejemanje mizarjev le v to svrhu, da se zamenjanim mizarjem ne da več, kar jim spada. Tako pa stvar ne pojde, gospodje. Ta slučaj ne moremo drugače kvalificirati kot izzivanje. Gospodje naj tako postopanje opuste. Nikar naj dajejo povoda za nabiranje mržnje med mizarji, ki svojih zahtev nikoli niso pretiravali in ki so se napram svojim delodajalcem vedli vedno korektno in dostojno.

Usoda lesnih delavcev.

Dobrepolje. Na lesnem skladišču tvrdke Šteh-Drobnič je delavcu Vinko Zabukovcu zmečkal hlod stopalo desne noge.

Sevnica. Pri lesnoindustrijskem podjetju tvrdke „Planina“ je delavcu Franc Ivniku pri spravljajanju lesa hlod zlomil levo nogo. Oddali so ga v bolnico v Krškem.

Novo mesto. Na žagi družbe „Deska“ je delavcu Jos Kostevcu zmečkal hlod prste desne roke.

Strnišče pri Ptuj. V tukajšni pletarni si je delavec Ignac Silacli močno obrezal po desni roki.

Žalec. Franc Pikl, modelni mizar pri tvrdki Lorber in drug, si je pri padcu zlomil križ.

Sodrugi, čitajte!

V Ljubljani ima delavsko izobraževalno društvo „Svoboda“ veliko, zelo bogato in lepo knjižnico. Izposojujejo se knjige v „Svobodi“ vsak ponedeljek, sredo in soboto in sicer v ponedeljek in sredo od 5. do 7. ure in v soboto od 4. do 7. ure popoldne. Knjige izposojuje „Svoboda“ svojim članom kakor tudi članom strokovnih organizacij. Ker je strokovna organizacija lesnih delavcev solastnica knjižnice „Svobode“, imajo tudi lesni delavci pravico, da se knjige iz te knjižnice izposojujejo.

Vsem ljubljanskim lesnim delavcem priporočamo, da se knjižnice „Svobode“ v čim izdatnejši meri poslužujejo. Knjižnica „Svobode“ se nahaja v Židovski ulici števil. 1, I. nadstropje. Čitajte!

Razno.

Izvoz tobaka. Tobak je letos v naši državi kar najbolje uspel. Lahko se trdi, da je bila letošnja tobačna letina kvantitativno prav dobra. Zato pa bo uprava državnih monopolov odpravila iz države v inozemstvo circa 500.000 kg najfinejšega tobaka in nekaj stotisoč kilogramov tobaka slabše kvalitete. — Najslabše bomo kadili doma. Če nam bo še tega zmanjkalo, bo pokupila za zlat denar plesniv tobak v inozemstvu. — E, pa samo da se zaradi!

Novi švicarski predsednik. 14. m. m. je bil za predsednika švicarske republike izvoljen Ernest Chonard (izgov. Šonar). Po poklicu je zdravnik. Rojen v francoski kmečki hiši.

V Rusiji je bil za predsednika novoizvoljenega sovjeta izbran Kamenjev. V svojem nastopnem govoru je poudarjal tudi pomen izida volitev na Angleškem.

Beograd se zabava. Kljub veliki denarni krizi se Beograd še nikoli ni tako zabaval kakor danes. Zabave se vrstijo druga za drugo. Točno statistiko letošnjih predpustnih beograjskih zabav sicer ne moremo navesti, o njih velikem številu pa priča najbolj dejstvo, da je bilo za zadnjo nedeljo izdanih okoli 60 policijskih dovoljenj za razne zabave, bare, plese in atrakcije.

Pozor, letošnji naborniki! V februarju bodo župani sestavljali spiske letošnjih nabornikov, to je mladeničev, ki so rojeni leta 1904. Ti spiski so zelo velike važnosti za posamezne rekrute. Na podlagi od župana sestavljenih spiskov določi rekrutna komisija mladeniču službeni rok, oziroma ga oprosti. Zato pa morajo biti vsi podatki v spisku resnični in pravilni. Da pa morejo župani vpisati vse podatke o rekrutovih razmerah, jim morajo ti pravočasno predložiti v prvi vrsti rodbinsko polo, ki jo dobe pri župnem uradu; dalje mora rekrut predložiti županu vojaške listine očeta in bratov, da more župan v spisku navesti, kje in koliko časa so omenjeni služili pri vojaki. Župani imajo strogo naročilo, da vpišejo vse podatke le na podlagi uradnih listin, ne pa morebiti kar na podlagi izjave rekruta. Zato nabornikom svetujemo, da si preskrbe listine in se pravočasno oglasijo pri županstvu. Znani so nam slučaj, da je fant vsled lastne malomarnosti služil polni rok, dasi bi bil lahko oproščen ali pa vsaj služil skrajšan rok, če bi se bil pravočasno pobrigal za potrebne dokumente in jih predložil vojaški okrožni komandi.

Bodoča letina v Argentini. Po sedanjih podatkih cenijo bodočo argentinsko žetev na 7.057.000 ton pšenice, 1.650.000 ton lanu in 275.000 ton rži.

Štirje delavci napravili maturo. Na realni gimnaziji v Slavonskem Brodu so prošli teden štirje delavci napravili zrelostni izpit. Vsi štirje so sarajevski obrtniški delavci, ki so dve leti obiskovali tamkajšjo večerno šolo za odrasle. Vsi bodo nadaljevali študije na vseučilišču.

Polom velike lesne tvrdke v Karlovcu. Filip Frohlich in sinovi v Karlovcu, ki je tudi lastnica žage v Karlovcu, je ustavila izplačila. Pasiva znašajo 15 do 16 milijonov dinarjev. Baje se ceni tudi premoženje na toliko, toda v najboljšem času ga bo težko realizirati. Glavni upniki predlagajo, naj se nad tvrdko proglasi konkurz.

ZAHVALA.

Podpisana se strokovni organizaciji lesnih delavcev zahvaljujem za podporo Din 50 in sodrugom za nabranih Din 73. Prejela sem te zneske za časa moje bolezni.

Retnje pri Tržiču.

Uršula Zavrl.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.